

Terveydenhuollon tietorakenteet Termetaan **THL:n uusi julkaisualusta ja tapa tuottaa määrittelyitä**

Heikki Virkkunen
30.1.2023

Esityksen runko

	Dia
• THL:n tietorakenteiden jakelualustat	<u>3</u>
• Termeta – Mitä? Miten? Kenelle?	<u>11</u>
• Tietokomponentit ja asiakirjarakenteet Termetassa	<u>17</u>
• Termetan käyttäminen	<u>30</u>
• Tietorakenteiden hyödyntäminen Termetasta	<u>40</u>
• Tietorakennekehitystyö jatkossa	<u>51</u>
• Termetan julkaisujen kehityspolku	<u>58</u>
• Termetan käytön koulutusta	<u>66</u>

THL:n tietorakenteiden jakelualustat

Tietorakenteet THL tehtävänä

- THL:n tehtävä on **kehittää ja ylläpitää sosiaali- ja terveydenhuollon** järjestelmissä ja palveluissa käytettäviä **tietorakenteita**.
- **THL jakaa kansallisesti yhtenäisiä**, suomalaiseen toimintaympäristöön määriteltyjä ja laadunvarmistusprosessilla varmistettuja **tietorakenteita** eri **jakelualustoillaan**.
- **Yhtenäiset tietorakenteen luovat pohjaa** sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnalle ja mahdollistavat yhtenäisen kirjaamisen ja laadukkaan tietotuotannon **tiedolla johtamiseen**.

Alussa (2003) oli...

- **Koodistopalvelin**, jolla THL julkaisi
 - Terveystieteiden koodistoja/luokituksia
- Sisältö on sittemmin laajentunut kattamaan myös muita tietorakenteita
 - **Lomakerakenteita**
 - **Testi- ja Mittarirakenteita**
 - **Terveystieteiden tietosisältöjä**
 - **Sosiaalihuollon koodistoja/luokituksia**
(Ei kuitenkaan sosiaalihuollon tietosisältöjä)

Koodistopalvelimen rinnalle ...

- ... otettiin käyttöön Termieditoripohjaisia julkaisualustoja
- **Sosmeta** **2018**
 - Sosiaalihuollon asiakirjarakenteiden ja metatietojen julkaisuun
 - www.sosmeta.fi
- **Sote-sanastot** **2019**
 - Sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan sanastojen julkaisuun
 - www.sotesanastot.fi

THL Sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan sanastojen ja tietorakenteiden palveluperhe

- **Termeta otettiin käyttöön 2022**
 - Terveydenhuollon asiakirjarakenteiden ja metatietojen julkaisuun
 - www.Termeta.fi
- **Termeta, Sosmeta ja Sote-sanastot** muodostavat nyt **Termieditori pohjaisen tuoteperheen**, jolla THL julkaisee tietorakenteita ja sanastoja

Termeta

Terveydenhuollon asiakirjarakenteiden ja metatietojen palvelu

Sosmeta

Sosiaalihuollon asiakirjarakenteiden ja metatietojen palvelu

Sote-sanastot

Sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan sanasto

THL Tietorakennepalvelut

- Jatkossa **terveydenhuollon uudet tietosisällöt** julkaistaan **Termetassa**
 - vanhoja tietosisältöjä siirretään Termetaan niiden päivitysten yhteydessä
- **Koodistot** säilyvät jatkossakin **Koodistopalvelimella**

Koodistopalvelin

Sosiaali- ja terveydenhuollon
koodistot ja luokitukset

THL/Tietosisältö - AVAIN	THL/Tietosisältö - AVAIN
THL/Tietosisältö - Diagnoosit	THL/Tietosisältö - Diagnoosit
THL/Tietosisältö - Ensihoito	THL/Tietosisältö - Ensihoito
THL/Tietosisältö - Fysiologiset mittaukset	THL/Tietosisältö - Fysiologiset mittaukset
THL/Tietosisältö - Fysiologisten mittausten lausunnot	THL/Tietosisältö - Fysiologisten mittausten lausunnot
THL/Tietosisältö - Hoitokertomus	THL/Tietosisältö - Hoitokertomus
THL/Tietosisältö - Ilmoitus syntyneestä lapsesta	THL/Tietosisältö - Ilmoitus syntyneestä lapsesta
THL/Tietosisältö - Kuvantamistutkimukset	THL/Tietosisältö - Kuvantamistutkimukset
THL/Tietosisältö - Kuvantamistutkimuslausunnot	THL/Tietosisältö - Kuvantamistutkimuslausunnot
THL/Tietosisältö - Kuvantamistutkimuspyynnöt	THL/Tietosisältö - Kuvantamistutkimuspyynnöt
THL/Tietosisältö - Laboratoriotutkimukset	THL/Tietosisältö - Laboratoriotutkimukset
THL/Tietosisältö - Laboratoriotutkimuslausunnot	THL/Tietosisältö - Laboratoriotutkimuslausunnot
THL/Tietosisältö - Laboratoriotutkimuspyynnöt	THL/Tietosisältö - Laboratoriotutkimuspyynnöt
THL/Tietosisältö - Lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon tietosisältö	THL/Tietosisältö - Lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon tietosisältö
THL/Tietosisältö - Lääkemerkinä	THL/Tietosisältö - Lääkemerkinä
THL/Tietosisältö - Lääkitystarkistusmerkintä	THL/Tietosisältö - Lääkitystarkistusmerkintä
THL/Tietosisältö - Merkintä toimintakyvystä	THL/Tietosisältö - Merkintä toimintakyvystä
THL/Tietosisältö - Opiskeluterveydenhuolto	THL/Tietosisältö - Opiskeluterveydenhuolto
THL/Tietosisältö - Psykiatria ja mielenterveys- ja päihdetyö	THL/Tietosisältö - Psykiatria ja mielenterveys- ja päihdetyö
THL/Tietosisältö - Psykiatristen erikoisalojen lisätiedot	THL/Tietosisältö - Psykiatristen erikoisalojen lisätiedot
THL/Tietosisältö - Raskaudenkeskeytys	THL/Tietosisältö - Raskaudenkeskeytys
THL/Tietosisältö - Raskausaika	THL/Tietosisältö - Raskausaika
THL/Tietosisältö - Reumasairauksien laaturekisteri	THL/Tietosisältö - Reumasairauksien laaturekisteri
THL/Tietosisältö - Riskitiedot	THL/Tietosisältö - Riskitiedot
THL/Tietosisältö - Rokotustiedot	THL/Tietosisältö - Rokotustiedot
THL/Tietosisältö - Sikiöseulonta	THL/Tietosisältö - Sikiöseulonta
THL/Tietosisältö - STH01 Hampaiston nykytila	THL/Tietosisältö - STH01 Hampaiston nykytila
THL/Tietosisältö - STH02 Suuremmat kuin yhden hampaan proteettiset rakenteet	THL/Tietosisältö - STH02 Suuremmat kuin yhden hampaan proteettiset rakenteet
THL/Tietosisältö - STH03 Purentastatus	THL/Tietosisältö - STH03 Purentastatus
THL/Tietosisältö - STH04 Pehmyt- ja kovakudosten havainnot	THL/Tietosisältö - STH04 Pehmyt- ja kovakudosten havainnot
THL/Tietosisältö - STH05 Suun terveydenhuollon indeksit ja mittaukset	THL/Tietosisältö - STH05 Suun terveydenhuollon indeksit ja mittaukset
THL/Tietosisältö - STH06 Suun terveydenhuollon esitiedot ja omahoito	THL/Tietosisältö - STH06 Suun terveydenhuollon esitiedot ja omahoito 2013
THL/Tietosisältö - STH07 Oikomishoito	THL/Tietosisältö - STH07 Oikomishoito
THL/Tietosisältö - Synnytys	THL/Tietosisältö - Synnytys
THL/Tietosisältö - Terveys- ja hoitosuunnitelma	THL/Tietosisältö - Terveys- ja hoitosuunnitelma
THL/Tietosisältö - Toimenpiteet	THL/Tietosisältö - Toimenpiteet

Jakelualustat THL sivustolla 1/2

- **Jakelualustat** löytyvät kootusti **THL Sote-tiedonhallinnan** sivuilta **Koodistopalvelu**-välilehden alta

The screenshot shows the THL website interface. At the top, there is a search bar and navigation tabs: AJANKOHTAISTA, AIHEET, PALVELUT JA ASIOINTI, TUTKIMUS JA KEHITTÄMINEN, TILASTOT JA DATA, JULKAISUT, and THL. The main content area is titled 'TIEDONHALLINTA SOSIAALI- JA TERVEYSALALLA'. Below this, there are several sub-sections: Ajankohtaista, Mitä tiedonhallinta on?, Tiedonhallinnan ohjaus, **Koodistopalvelu**, Määräykset ja määrittelyt, and Ohjeet ja soveltaminen. A blue arrow points from the text 'THL Sote-tiedonhallinnan sivuilta' to the 'TIEDONHALLINTA SOSIAALI- JA TERVEYSALALLA' header. A pink arrow points from 'Koodistopalvelu' in the text to the 'Koodistopalvelu' sub-section in the navigation. A green arrow points from 'Koodistopalvelu' in the text to the 'Jakelualustat' sub-section in the left sidebar. The sidebar also includes 'Ajankohtaista' and 'SNOMED CT'. The main content area features a large blue graphic with the title 'Koodistopalvelu' and a list of 'KODISTOPALVELUN HAETUIMMAT LUOKITUKSET JA OHJEET', including 'Sote-organisaatiorekisteri' and 'SOTE-organisaatiorekisteri koodistopalvelimella'.

- <https://thl.fi/fi/web/tiedonhallinta-sosiaali-ja-terveysalalla/koodistopalvelu/jakelualustat>

Jakelualustat THL sivustolla 2/2

- Jakelualustoilla on omat **alisivunsa**,
- joilta löytyy linkit itse **alustoille**

TIEDONHALLINTA SOSIAALI- JA TERVEYSALALLA

Ajankohtaista Mitä tiedonhallinta on? Tiedonhallinnan ohjaus **Koodistopalvelu** Määräykset

Kirjaaminen Yhteystiedot

THL.FI > Aiheet > Tiedonhallinta sosiaali- ja terveysalalla > Koodistopalvelu > Jakelualustat > Termeta

TIEDONHALLINTA SOSIAALI- JA TERVEYSALALLA

Koodistopalvelu

Jakelualustat

Koodistopalvelin

Sosmeta

Termeta

Sote-sanastot

Termeta

Termeta on palvelu, jossa THL julkaisee terveydenhuollon valtakunnallisia tietosisältömäärittäyksiä.

Palvelu on suunnattu erityisesti terveydenhuollon tietojärjestelmätoimittajille, kouluttajille ja tiedonhallinnan parissa työskenteleville.

[Siirry Termeta-palveluun](#)

Mitä Termeta-palvelu sisältää?

THL.FI > Aiheet > Tiedonhallinta sosiaali- ja terveysalalla > Koodistopalvelu > Jakelualustat

TIEDONHALLINTA SOSIAALI- JA TERVEYSALALLA

Koodistopalvelu

Ajankohtaista

Jakelualustat

Koodistopalvelin

Sosmeta

Termeta

Sote-sanastot

Jakelualustat

THL:n tehtävä on kehittää ja ylläpitää sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmissä ja palveluissa käytettäviä tietorakenteita. Yhtenäiset tietorakenteet luovat pohjaa sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnalle.

THL jakaa kansallisesti yhtenäisiä tietorakenteita eri jakelualustoillaan.

Tietojärjestelmiä kehittävät ja valmistavat toimijat voivat hyödyntää suomalaisen toimintaympäristöön määriteltyjä ja laadunvarmistusprosessilla varmistettuja tietorakenteita. Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittäjiä on hyvä tukea kansallisiin rakenteisiin ja sanastoihin, koska se varmistaa esimerkiksi laadukkaan kirjaamisen sekä tiedollajohtamisen.

TUTUSTU JAKELUALUSTOIHIN

Koodistopalvelin
Sosiaali- ja terveydenhuollon koodistot ja luokitukset.

Sosmeta
Sosiaalihuollon asiakirjarakenteiden ja metatietojen palvelu.

Termeta
Terveydenhuollon asiakirjarakenteiden ja metatietojen palvelu.

Sote-sanastot
Sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan sanasto.

Termeta – Mitä? Miten? Kenelle?

Mikä on Termeta (ja Sosmeta)?

- Termeta (ja Sosmeta) ovat **jakelualustoja**, joilla THL julkaisee **terveydenhuollon** (ja sosiaalihuollon) valtakunnallisia **tietosisältömääriä**.
- Jakelualusta(t) on suunnattu erityisesti **terveydenhuollon** (ja sosiaalihuollon) **tietojärjestelmätoimittajille ja sovelluskehittäjille, kouluttajille** ja **tiedonhallinnan parissa työskenteleville**.

Mitä Termeta sisältää?

- **Termeta** sisältää **terveydenhuollon rakenteisesti kirjattavien tietojen tietosisältömääritykset** (sisällön ja rakenteen).
 - **Uudet** tietosisältömääritykset julkaistaan **Termetassa**
 - **Vanhat** tietosisältömääritykset ovat **toistaiseksi Koodistopalvelimella**
 - **Päivitysten yhteydessä** siirretään (mahdollisuuksien mukaan) **Termetaan**

- **Sosiaalihuollon** tietosisältömääritykset ovat **Sosmetassa**
- **Koodistot** säilyvät jatkossakin **Koodistopalvelimella.**

Mitä Termetasta jaetaan?

- Termetasta tullaan jakamaan tietorakenteet, joita **kerätään** (tai tullaan keräämään) **valtakunnallisesti**
 - **Kanta-palveluihin**
 - **tilasto- ja rekisteritietojen tietotuotantoon**
 - **Toistaiseksi**
 - Termetassa vain **osa tietosisällöistä**
 - **osa edelleen Koodistopalvelimella** (kunnes niihin tehdään päivityksiä)
 - **Rekisterien** tietosisältöjen tuominen Termetaan edellyttää Termetan kehitystyötä (tulee aikaisintaan 2024)
- Voidaan jakaa myös ”ei valtakunnallisia” tietorakenteita
 - joita voidaan **hyödyntää paikallisesti**, muissa sosiaali- tai terveydenhuollon järjestelmissä **tai hyvinvointisovelluksissa**

Miten Termeta-alustaa käytetään?

- Tietosisältömäärittelyitä julkaistaan Termetassa sekä **tietokomponentteina** että **asiakirjarakenteina**.
 - Myös asiakirjarakenteet ovat **tietokomponenttipohjaisia**.
- Alustalla voi **katsella** tietosisältömäärittelyitä ja **antaa niistä palautetta**.
- Tietorakenteita voi **etsiä** erilaisten **hakuryhmittelyiden** mukaisesti tai rakenteen **nimen perusteella**.
- Voit **ladata** tiedot myös **excel-tiedostoina** tai **koneluettavina JSON-**muotoisina tiedostoina.
- Termetan tietorakenteet on kuvattu **sisällöllisellä tasolla**
 - Kela tuottaa Termetan tietojen pohjalta Kanta-palveluun tallentamisessa käytettävät **tekniset määrittelyt** (CDA/FHIR)
 - ja julkaisee ne Kanta.fi-verkkosivustolla.

Kenelle Termetasta on hyötyä?

- Terveystieteiden tutkimuskeskusten **tiedonhallinnan parissa työskentelevät** voivat Termetassa **perehtyä kansallisiin tietomäärityksiin**.
- **Tietojärjestelmätoimittajat /sovelluskehittäjät** saavat Termeta-alustalta **tietorakenteita tietojärjestelmiin** toteutettaviksi.
- **Oppilaitokset ja kouluttajat** voivat hyödyntää Termeta-palvelun sisältöjä esimerkiksi **kirjaamisen kouluttamisessa**.
- Terveystieteiden tutkimuskeskusten **organisaatiot** voivat hyödyntää Termetan tietorakenteita, termejä ja käsitteistöjä **toiminnan organisoimisessa ja kehittämisessä** – ja mm. **järjestelmähankintojen apuna**.
- **Tutkijat** voivat selvittää Termeta-palvelusta, **millaista rakenteista tietoa** potilastietojärjestelmistä tai Kanta-palvelusta on mahdollista hyödyntää tutkimuksissa **ilman erillisiä tiedonkeruita**.

Tietokomponentit ja asiakirjarakenteet Termetassa

Termeta ja Sosmeta 1/2

- Ulkoasultaan **Termeta** ja **Sosmeta** ovat hyvin samanlaiset
- Tietorakenteet julkaistaan molemmissa **suomeksi** ja **ruotsiksi**
- Kielen voi vaihtaa oikean yläkulman valikosta

(Termetassa ei vielä (30.1.2023) ole ruotsinkielisiä asiakirjoja)

The image displays two screenshots of the Kanta web portals. The top screenshot shows the 'Sosmeta' portal, which is described as a service for social care case structures and metadata. It features four main menu items: 'Asiakirjarakenteet' (Case structures), 'Tietokomponentit' (Data components), 'Sanasto' (Glossary), and 'Palautte' (Feedback). The bottom screenshot shows the 'Termeta' portal, described as a service for handling structures and metadata in healthcare. It features four main menu items: 'Handlingsstrukturer' (Handling structures), 'Datakomponenter' (Data components), 'Ordlistor' (Glossaries), and 'Respons' (Feedback). Both portals have a language selector in the top right corner, currently set to 'SUOMEKSI' (Finnish) for Sosmeta and 'PÅ SVENSKA' (Swedish) for Termeta. The Kanta logo and THL logo are visible in the top left and right corners of each screenshot, respectively.

Termeta ja Sosmeta 2/2

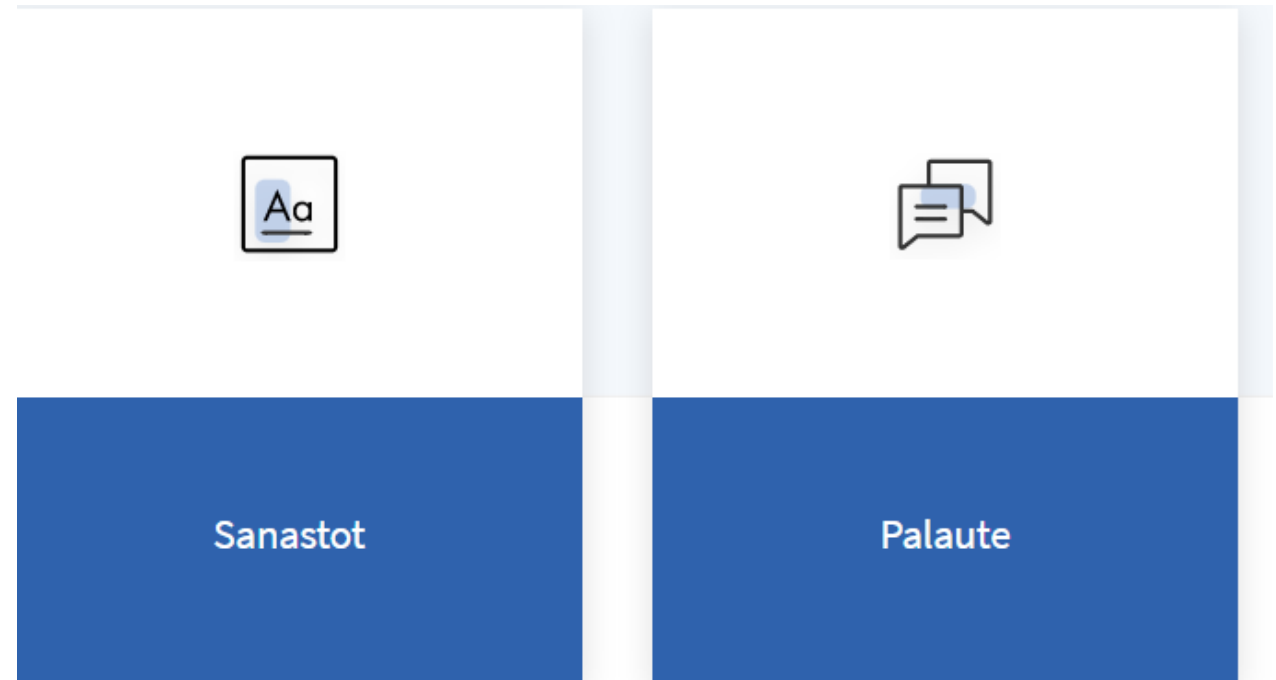
- Tietorakenteet kuitenkin poikkeavat toisistaan jonkin verran
 - Ei voi käyttää suoraan toisessa määriteltyjä rakenteita, mutta ...
 - Sote-yhteiset rakenteet määritellään yhtenäisesti ja julkaistaan **Termetassa** ja **Sosmetassa**
 - Esim. **Ammattihenkilöön** ja **organisaatioon** liittyvät tietokomponentit on julkaistu molemmissa
 - **Merkintä toimintakyvystä** tulee olemaan 1. yhteinen asiakirja

Termetassa julkaistut Sote-yhteiset tietokomponentit

1.	Ajanjakso	10003	Valmis	Ajanjaksolla tarkoitetaan yhtäjaksoista ajallista kokonaisuutta, jonka alku ja loppu voidaan esittää joko tarkasti kellonaikoina ja päivämäärinä tai epämääräisemmin kuukausina tai vuosina.
2.	Ammattihenkilö	10008	Valmis	Ammattihenkilöllä tarkoitetaan henkilöä, jolla on työtehtävien suorittamiseen vaadittava koulutuksellinen tai työssä hankittu pätevyys. Ammattihenkilö osallistuu sosiaali- tai terveydenhuollon toimintaan ammattinsa puolesta. Tietokomponentti kuvaa ammattihenkilön tietojen kirjaamisessa käytettävät tietosisältörakenteet.
3.	Organisaatio	10002	Testissä	Organisaatiolla tarkoitetaan tiettyä toimintaa varten perustettua sosiaalista järjestelmää, jolla on määritellyt tavoitteet ja tarkoituksellisesti luotu rakenne. Tietokomponentti kuvaa organisaation tietojen kirjaamisessa käytettävät tietosisältörakenteet.
4.	Osoite	10003	Valmis	Osoite-tietokomponentilla kuvataan sijaintipaikkaa osoittavia tai muita sijaintipaikkaan liittyviä tietoja. Osoite-tietokomponentin kenttiä voidaan käyttää kahdella tavalla. Yleisin tapa on käyttää lähiosoite-, postinumero-, postitoimipaikka- ja mahdollisesti maatunnus-kenttiä. Toinen tapa on ilmoittaa lähiosoite pienempinä osina, jolloin kenttiä ovat kadunnimi, osoitenumero, huoneiston tunnisteen kirjainosa, huoneiston tunnisteen numero-osa ja huoneiston tunnisteen jakokirjain tai postilokero-osoite sekä mahdollisesti osoitteen tarkenne. Toista tapaa suositellaan käytettäväksi vain suomalaisissa osoitteissa. Osoitteen käyttötarkoitus ilmaistaan käyntiosoite- ja postiosoite-kentillä. Mikäli käyttöliittymässä on varattu osoitteelle kolme erillistä kenttää, voidaan lähiosoite-kenttään kirjoittaa postilokero-osoite.
5.	Pankkiyhteys	10003	Valmis	Pankkiyhteydellä tarkoitetaan pankin ja pankkitilin tunnusten yhdistelmää.
6.	Yhteystiedot	10003	Valmis	Yhteystiedoilla tarkoitetaan yhteydenottoa varten tarvittavia tietoja.

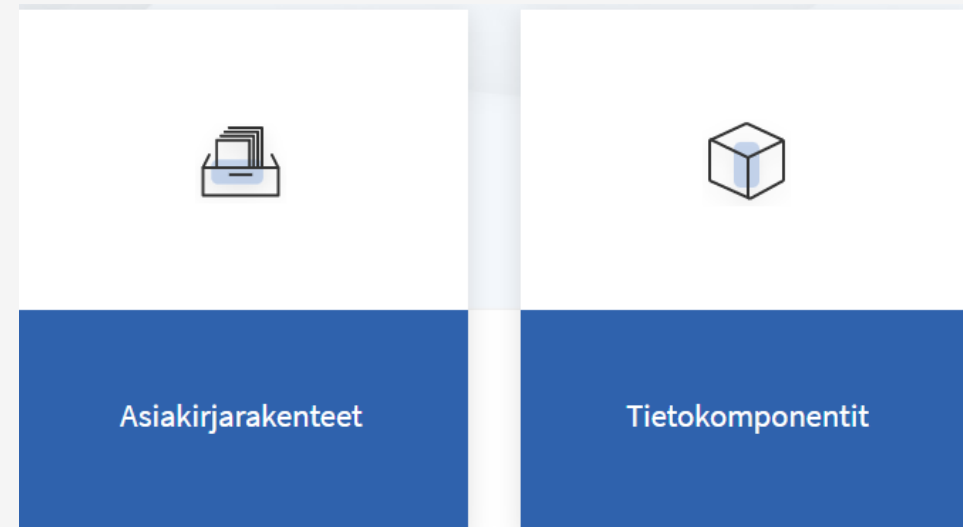
Palaute ja linkki sanastoihin

- Termetan etusivulta pääset lisäksi tarkastelemaan sosiaali- ja terveydenhuollon **sanastoja**.
- Etusivulta pääset myös antamaan tietorakenteisiin liittyvää **palautetta**.

Asiakirjarakenteet ja tietokomponentit

- Termetassa ja Sosmetassa tietorakenteet jaetaan **Asiakirjarakenteisiin** ja **Tietokomponentteihin**
 - **Sosmetassa** tietokomponentteja ei käytetä itsenäisesti, vaan ne kopioidaan (tarvittavilta osin) asiakirjarakenteisiin, joita käytetään varsinaisina tietosisältömäärittelyinä
 - **Termetassa** tietokomponenteilla on suurempi merkitys ja niiden käsittely on joustavampaa
 - Niillä on kuitenkin rajoitteensa ja (ainakin toistaiseksi) ”kerralla tallennettavat” tietorakenteet kootaan (myös) asiakirjarakenteiksi

Asiakirjarakenteen ja tietokomponenttien hierarkia 1

Asiakirjarakenne

Hoidon tarpeen arvioinnin merkintä

- On itsenäinen rakenne (ei voi olla toisen tietorakenteen osa)
- Sisältää asiakirjakohtaisia tietokenttiä, tietokomponentteja ja/tai komponenttiryhmiä

Kontaktin perustiedot

Ammattihenkilö

Yhteystiedot

Osoite

Oirearvio

Pankkiyhteys

Voimassaolo

Tietokenttä a
Tietokenttä b
...

Tietokenttä c
Tietokenttä d
...

Tietokenttä e
Tietokenttä f
...

Tietokenttä g
Tietokenttä h
...

Tietokenttä j
Tietokenttä k
...

Tietokomponentti ryhmä

- Sisältää (ali)tietokomponentteja (ja perustietokenttiä)
- (Kuuluu tietokomponentteihin)

Tietokomponentti

- Sisältää vain perustietokenttiä

Tietokomponentit

- **Tietokomponentit** ovat tietorakenteiden ”**lego-palikoita**”, joita käyttämällä varmistetaan, että eri asiakirjoille kirjattavat (saman asian) kirjaukset ovat rakenteeltaan samanlaisia
- **Tietokomponentille määritellään** ko. asiaan liittyvät
 - (perus)**tietokentät**
 - eli tiedot, jotka voidaan kirjata rakenteisesti
 - ja **kenttien rakenteet**
 - eli määritteet, missä muodossa tiedot tulee tallentaa
- **Samaa sisältöä ja rakennetta** käytetään eri asiakirja-rakenteilla (ja toisilla ”tietokomponenttiryhmillä”)

Tietokomponentit

Tietokomponenttiryhmät

- Yksittäisten tietokomponenttien lisäksi Termetaan määritellään myös ”**tietokomponenttiryhmiä**”, jotka sisältävät toisia (**ali**)**tietokomponentteja**
 - Voivat sisältää myös omia **perustietokenttiä**
- Tietokomponenttiryhmään voi valita, **mitä** 1. tason (ali)tietokomponenttien tietokenttiä **otetaan mukaan** (yliviivattuja ei oteta)
 - Mutta alitietokomponenttien tietoja **ei voi** mitenkään **muokata**
 - 2+. tason tietokenttiä ei voi valitakaan
 - Ne tulevat 1. tason komponentin mukaisesti

Kuva Termeta editorista

-
- ✓ Kontaktin perustiedot
 - Yhteystapa PAKOLLINEN
 - Käynnin luonne PAKOLLINEN
 - ✓ Ammattihenkilö PAKOLLINEN
 - ✗ Sukunimi PAKOLLINEN
 - ✗ Etunimet PAKOLLINEN
 - ✗ Tehtävänimike
 - ✗ Organisaatio
 - ✗ Palveluyksikkö
 - ✓ Yhteystiedot
 - > ↗ Osoite TOISTUVA
 - > ↗ Käyntiosoite
 - > ↗ Postiosoite

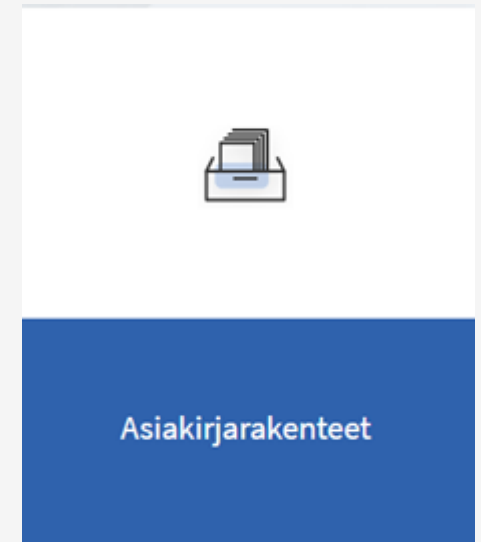
”Osakomponentit” (kesken)

- Osa tietokomponenteista on ”sisältöspesifejä” (”kertakäyttöisiä”)
 - Niitä käytetään vain tietyn toisen tietokomponentin alikomponenttina
 - Ne ovat vain tietokenttien hierarkian tai ryhmittelyn vuoksi
 - Teknisesti ovat kuten ”yleiset” tietokomponentit,
 - Erottelu helpottaa rakenteiden hakua
 - Voi hakea vain **tietokomponentteja** tai **tietokomponentti ryhmiä**
 - Rajanveto ”yleisen” ja ”sisältöspesifin” välillä ei aina selvä
 - Esim. Reseptin komponenteissa useita ”**lääke-spesifejä**” tietokomponentteja, mutta
 - Esim. määrän tiedot esiintyy **myös suoraan lääkkeen toimituksen asiakirjalla**

1	+	Lääkitysasiakirjojen yhteiset tiedot	Lääkitysasiakirjojen yhteiset tiedot (TK)
31	-	Lääkkeen tiedot	Lääkkeen tiedot (TK)
32	+	Lääkkeen perustiedot	Lääkkeen perustiedot (TK)
42	+	Lääkkeen ainesosat	Lääkkeen ainesosat (TK)
48	+	Lääkkeen pakkaustiedot	Lääkkeen pakkaustiedot (TK)
59	+	Lääkkeen kokonaismäärän tiedot	Lääkkeen kokonaismäärän tiedot (TK)
63	+	Lääkemääräyksellä yhteensä toimitettu määrä	Lääkkeen kokonaismäärän tiedot (TK)

Asiakirjarakenteet 1/2

- **Asiakirjarakenteilla** kuvataan (Kantaan tallennettavia) tietosisältökokonaisuuksia
 - Ne voivat olla **tyypiltään**
 - Itsenäisiä (potilas)**asiakirjoja** (ml. Lomakkeet)
 - eivät sisällä muuta tietoa kuin rakenteessa määritellyt
 - (Potilasasiakirja) **merkintöjä***
 - ovat asiakirjan ”itsenäisiä (rakenteisia)
**oikeampi termi olisi kai ”entryjä”*
 - Voivat (teknisesti) **sisältää**
 - Asiakirjakohtaisia **perustietokenttiä**
 - Yksittäisiä **tietokomponentteja**
 - **Tietokomponenttiryhmiä**

Asiakirjarakenteet 2/2

- Asiakirjarakenteiden muokkaaminen (tehdään editorissa)
 - **Asiakirjarakenteille voi valita, mitä** (ali)tietokomponenttien ja komponenttiryhmien **tietokenttiä otetaan mukaan**
 - tietokenttiä voi valita **kaikilta hierarkiatasoilta**
 - Mukaan otetut tiedot noudattavat lähtökohtaisesti tietokomponentin rakennetta
 - **Asiakirjarakenteilla voi** kuitenkin **tarkentaa** tietoja esim.
 - **Tiukentaa pakollisuutta** ja **sallittuja arvoja** ja **poistaa toisteisuuden**
 - **Tarkentaa kentän nimeä, selitettä ja toteutusohjetta**
 - **Ei saa** (vaikka voisikin) kuitenkaan **olla ristiriidassa** alkuperäiseen

Asiakirjarakenteen ja tietokomponenttien hierarkia 2

Hoidon tarpeen arvioinnin merkintä

Asiakirjarakenne

- Ei välttämättä sisällä kaikkia sen tietokomponenttien tietokenttiä tai/ja alikomponentteja tai /ja niiden tietokenttiä

Kontaktin perustiedot

Ammattihenkilö

Yhteystiedot

Oirearvio

Tietokenttä a
Tietokenttä b
...

Tietokenttä c
Tietokenttä d
...

Tietokenttä e
Tietokenttä f
...

Osoite

Pankkiyhteys

Voimassaolo

Tietokenttä g
Tietokenttä h
...

Tietokenttä j
Tietokenttä k
...

Tietokomponentti ryhmä

- Sisältää (ali)tietokomponentteja (ja perustietokenttiä)
- (Kuuluu tietokomponentteihin)

Tietokomponentti

- Sisältää vain perustietokenttiä

Tietokomponenttien hyödyt

1. Tietorakenteiden **määrittely helpompaa**, kun on olemassa valmiita ”osakokonaisuuksia”
 - Samaa tietokomponenttia voi käyttää useissa tietorakenteissa
2. Tietokomponenttien avulla kirjatun **rakenteisen tiedon yhtenäisyys** voidaan paremmin hallita
 - Kun **sama rakenne** käytössä joka paikassa, **tiedot** kirjataan yhtenäise(mmä)sti ja tiedot ovat **vertailukelpoisempia** ja siksi paremmin hyödynnettäviä myös rekistereissä ja tilastoissa sekä tutkimuskäytössä
3. Yhtenäistäminen ”**hoidollisten kirjausten**” ja ”**seurantatiedon**” välillä on helpompaa – ei silti ”tapahdu itsestään”

Termetan käyttäminen

Asiakirjarakenne / Tietokomponentti lista

- Tietorakenteet* Termetassa esitetään **listana** nimen mukaan **aakkosjärjestyksessä** (edessä oleva numero on vain listan järjestysnumero)
 - Listalla näkyy oletusarvoisesti kunkin rakenteen **uusin julkaistu versio**
 - Listalla näytetään **nimen lisäksi versionumero, tila ja määritelmä**

**sekä tietokomponentit että asiakirjarakenteet*

	Nimi	Hae nimellä
1.	Ajanjakso	
2.	Ammattihenkilö	
3.	Annokset	
4.	Annostelukausi	
5.	Hoidon tarpeen arviointi	

Nimi

[Hae rakenteen nimellä](#)

Versio

Tila

Määritelmä

1.

HOIDON TARPEEN ARVIOINTI

10001

Testissä

Hoidon tarpeen arviointi -asiakirjarakenne kuvaa perusterveydenhuollon, suun terveydenhuollon ja 116117-päivystysapupalvelun hoidon tarpeen arviointia koskevat tietosisältörakenteet.

Asiakirjarakenteiden / Tietokomponenttien haku

- Tietorakenteita* voi hakea myös **6 hakutekijän** sekä rakenteen nimen mukaan
- Kyseessä on **”ja” -haku**, eli kaikki valitut hakutekijät pitää täyttyä
- Rakenteen **nimen mukainen haku** tunnistaa jos hakuteksti löytyy nimen mistä tahansa kohtaa

Rajaa asiakirjalistausta

**sekä tietokomponentit että asiakirjarakenteet*

Käyttötarkoitus	Palvelu-/Erikoisalaryhmä	Sisältöryhmä
<input type="text" value="Kaikki"/>	<input type="text" value="Kaikki"/>	<input type="text" value="Kaikki"/>
Kokonaisuus	Asiakirjatyyppe	Tila ?
<input type="text" value="Kaikki"/>	<input type="text" value="Kaikki"/>	<input type="text" value="Uusin"/>

Hae rakenteen nimellä

Asiakirjarakenteiden päivitykset

- Asiakirjarakenteiden *** tilamuutokset** välilehdellä näkyy
 - Asiakirjoihin tehdyt **päivitykset** eri tilojen mukaan **vain asiakirjarakenteilla*
 - **Merkityksellinen** (lähinnä) vain **VALMIS-tilaisilla** asiakirjarakenteilla
 - Kaikki muutokset (myös julkaisemattomat) tuottavat aina uuden version
 - Siksi julkaistujen rakenteiden versionumero voi ”hypätä” useita numeroita kerralla

Asiakirjarakenteet

Asiakirjarakenteet

Asiakirjarakenteiden tilamuutokset

Hae asiakirjarakenteiden muutoshistoriatiedot haluamaltasi aikaväliltä. Oletuksena tiedot näytetään neljä kuukautta taaksepäin.

VALMIS -tilassa olevat asiakirjarakenteet

MUUTOSPÄIVÄMÄÄRÄ	TILASIIRTYMÄ	OID	ASIAKIRJARAKENNE
15.11.2022	TESTISSÄ → VALMIS	1.2.246.537.81.102.10002	Hoidon tarpeen arvioinnin merkintä

Asiakirjojen / Tietokomponenttien tilat 1/2

- **Termetan tietorakenteiden tilat** (Huom. poikkeaa Sosmetasta)
 - **Uusin** (ei ole varsinaisesti oma tilansa)
 - Uusin tarkoittaa, että näytetään kunkin asiakirjarakenteen uusin versio riippumatta sen tilasta.
 - **Valmis**
 - Tietorakenne on **hyväksytty julkaistavaksi**. Ei voi muuttaa ilman uutta versiota
 - Rakennetta voidaan hyödyntää tilasto- ja rekisteritietojen keruissa sekä Kanta-asiakirjojen teknisissä määrittelyissä. Valmis-tila ei kuitenkaan takaa, että rakenteella voidaan tallentaa Kantaan.
 - **Testissä**
 - Tietorakenteen alustava kehitys on tehty. Asiakirjarakenne on valmis muiden asiantuntijoiden **tutustuttavaksi ja/tai kommentoivaksi**.
 - **Määritelmätekstissä tarkennetaan** missä vaiheessa tietorakenne on
 - **Vanhentunut**
 - **Ei ole enää uusin**, suositeltava, versio. **On edelleen tuettu** versio tilasto- ja rekisteritietojen keruissa sekä Kanta-palveluissa.

Asiakirjojen / Tietokomponenttien tilat 2/2

1.	HOIDON TARPEEN ARVIOINNIN MERKINTÄ	10002	Valmis	Hoidon tarpeen arvioinnin merkintä -asiakirjarakenne kuvaa perusterveydenhuollon, suun terveydenhuollon ja 116117-päivystysapupalvelun hoidon tarpeen arviointia koskevat tietosisältörakenteet.
2.	LÄÄKEMÄÄRÄYKSEN LUKITUS, VARAUKSET JA NIIDEN PURUT	10002	Testissä	HUOM! TIETORAKENTEEN LUONNOS TUTUSTUTTAVAKSI - EI VIELÄ KOMMENTOITAVAKSI. JOKINEN KOMMENTOINTI JÄRJESTETÄÄN ERIKSEEN TAMMIKUUSSA 2023., Lääkemääräyksen lukitus, varaukset ja niiden purut määrittelee Reseptikeskukseen lähetettävien Lääkemääräyksen lukitus-, varaus-, erityisluovavaraus, annosjakeluvaraus sekä niiden ja toimitusvarauspurkujen sisällön tietosisältörakenteet.
4.	LÄÄKEMÄÄRÄYS	10004	Testissä	HUOM! TIETORAKENTEEN LUONNOS KOMMENTOITAVAKSI 17.10.-18.11.2022. LINKKI KOMMENTOINTIYRYNTÖÖN LOYIYY OSOITTEESTA www.thl.fi/fi/web/tiedonhallinta-sosiaali-ja-terveysalalla/ajankohtaista/lausuntokierroksella . Lääkemääräys määrittelee Reseptikeskukseen tallennettavien sähköisten lääkemääräysten, lääkemääräysten korjausten ja lääkemääräysten mitätöintiin rakenteiset tiedot. Potilastietojärjestelmissä tietoja käytetään lääkemääräysten laatimiseen ja korjaamiseen, reseptien mitätöintiin sekä lääkkeen lopettamiseen ja ajantasaisen lääkitystiedon ylläpitämiseen. Apteekkijärjestelmissä tietoja käytetään lääkkeiden toimittamiseen.

- **Testissä**

- **Määritelmätekstissä tarkennetaan** missä vaiheessa tietorakenne on

Tietorakenteet Termetassa

ASIAKIRJARAKENNE

Hoidon tarpeen arvioinnin merkintä

Versio:	10002
OID:	1.2.246.537.81.102.10002
Tila:	VALMIS
Käyttötarkoitus:	Kansallinen tietotuotanto Kanta-palvelujen potilastiedot
Palvelu-/Erikoisalaryhmä:	Ensihoito ja päivystys Perusterveydenhuolto Suun terveydenhuolto
Sisältöryhmä:	Hoidon suunnittelu, järjestäminen ja jatkuva
Asiakirjatyyppi:	Merkintä
Määritelmä:	Hoidon tarpeen arvioinnin merkintä -asiakirja terveydenhuollon ja 116117-päivystysapualueen tietosisältörakenteet.

Asiakirjarakennemäärittely

Muutoshistoria

Ohjeet

- Tietorakenne avataan **klikkaamalla rakenteen nimeä listalla**
- Alussa näkyy rakenteen **yleiset tiedot**
- Niiden alla on **3 välilehteä**
 - **Asiakirjarakennemäärittely**
 - Tähän palataan myöhemmin
 - **Muutoshistoria**
 - **Ohjeet**

Laajenna kaikki

1

Hoidon tarpeen arviointi

Hoidon tarpeen arviointi (TK)

1

Muutoshistoria

- Tietokenttäkohtaiset muutokset (aiempiin julkaistuihin versioihin) on nähtävissä **Muutoshistoria -välilehdeltä**
 - **Lähde sarakkeesta** näkee mihin tietokenttään muutos on tullut
 - sekä jos muutos on periytynyt alitietokomponentilta
 - **Muutos sarakkeessa** on kuvattu itse muutos

Asiakirjarakennemäärittely

Muutoshistoria

Ohjeet

Päivämäärä

Lähde

Muutos

06.10.2022

Asiakirjarakenteen kenttä: Uusimiskiellon syy

↳ Alitietokomponentin *Reseptin hoidolliset tiedot* kenttä:
Uusimiskiellon syy

Kenttä on poistettu käytöstä Lääkityslistan vaihe 2 määrittelypaketissa.

Ohjeet - attribuutit

- Kun avaa tietorakenteen löytyy **ohjeet välilehti**
 - Ohjeissa selitetään **mitä tietoja** tietokentistä kirjataan / **missä muodossa** tiedot kirjataan sekä **miten tietoja tulkitaan**

Asiakirjarakennemäärittely

Muutoshistoria

Ohjeet

Sosmetassa ja Termetassa käytetyt tietokenttien attribuutit

Tiedon esitysmuoto (Sosmeta/Termeta)

Tietokentän tiedon esitysmuoto voi olla joko viittaus tietokomponenttiin tai kuvaus tietokentän tietotyypistä.

Tietokomponentti on (Termetassa) viittaus rakenteessa käytettävään (ali)tietokomponenttiin. Viittaus näytetään tietorakenteessa (ali)tietokomponentin nimellä – Termetassa lisäksi OID-tunnisteella.

Perustietotyyppi kertoo tietokenttään tallennettavan tiedon tallennusrakenteen eli tietotyypin. Sosmetassa ja Termetassa perustietotyyppinä käytetään ”ylätason” tietotyyppisiä, jotka eri tiedonsiirtomuodoissa käytetyissä tarkemmissa ”teknisissä määrittelyissä” voivat vastata useampia tietotyyppisiä, jolloin teknisissä määrittelyissä tulee tarkentaa mitä tarkempaa tietotyyppiä tulee käyttää.

Perustietotyyppien määritelmät sekä niiden yhteys yleisimpiin eri standardien mukaisiin tietotyyppisiin **on kuvattu omana taulukkonaan.**

Ohjeet - tietotyypit

- Attribuutti listan perässä on lista käytetyistä **tietotyypeistä**
 - Tietotyypit ovat **Termetassa karkeammalla tasolla** kuin teknisissä määrittelyissä (esim. CDA- tai FHIR), jotta eivät ole sidoksissa tiettyyn tekniseen rakenteeseen

Sosmetassa ja Termetassa käytetyt perustietotyypit

Merkkijono tietotyypit

Teksti

Teksti tarkoittaa tiedon esitysmuotona yksinkertaista merkkijonoa, jonka sisältöä ja rakennetta ei ole määritelty tarkemmin.

- **Rakenne sisältää tiedot:** merkkijono

Nimi (käytössä vain Sosmetassa)

Nimi tarkoittaa jonkin objektin identifiointiin käytettävä merkkijono. Toisin kuin tunnuksen, nimen ei tarvitse olla yksiselitteinen.

- **Rakenne sisältää tiedot:** merkkijono

Tietorakenteiden hyödyntäminen Termetasta (vs. Koodistopalvelimelta)

Tietorakenteet Koodistopalvelimella 1/2

Luokituksen tiedot

Luokituksen tunniste: 1.2.246.537.6.12.2012.341
Luokituksen nimi: THL/Tietosisältö - Rokotustiedot
Luokitustyyppi: Koodisto
Hierarkkinen luokitus: Kyllä
Kategoria: THL
Julkaisut estetty: Ei
Muotoillut määritelmäkentät: Kyllä
Klassifikationsnamn_sv: THL/Informationsinnehåll Vaccinationsinformation
Luokituksen peruste:

4 Kanta-palveluissa viimeistään 1.9.2016 käytettävä koodisto, 1 tilastotuotannossa käytettävä koodisto

LuokituksenOID: 1.2.246.537.6.12.2012.341
Luokitustyyppi: Tietosisältö
Ruotsinnos: T

- **Koodistopalvelimella** tietorakenteen etusivulla on rakenteen yleiset tiedot
 - Tietokenttiä voi **katsella käyttöliittymässä** tai
 - Ne voi **ladata Julkaisut välilehdeltä** 3 muodossa (XML, Excel, Teksti)

Luokituksen versiot

→ THL/Tietosisältö - Rokotustiedot (Oletusversio)
THL/Tietosisältö - Rokotustiedot 2013

Hae Hae

Tarkennettu näku
Koodit

Perustiedot Kenttämääritykset Hierarkiatasot **Julkaisut** Viittaukset Muutoshistoria

Lataa	Nimi	Formaatti	Julkaisupvm
	THL/Tietosisältö - Rokotustiedot	XML	14.11.2016 10:55
	THL/Tietosisältö - Rokotustiedot	Excel	14.11.2016 10:55
	THL/Tietosisältö - Rokotustiedot	Teksti	14.11.2016 10:55

Tietorakenteet Koodistopalvelimella 2/2

Käyttöliittymä

• XML

• Excel

• Teksti

Tunniste	Lyhenne
1	Rokotteen ATC-luokka
10	Rokotuksen antaja
11	Rokotuksen antajan palveluyksikkö
12	Rokotteenantopäivämäärä
13	Rokotuksen hättävaiikutus
15	Päivämäärä, jolloin hättävaiikutus todettu
16	Lisätieto
17	Tiedon lähde
18	Tutkimusrokote
19	Tutkimusrokotteen tunnus
2	Rokotteen nimi
20	Lääketietokannan versio
21	Rokotussuoja
22	Rokotuksen hättävaiikutuksen ulkoinen syy
23	Rokotuksen yksilöivä tunnus

This XML file does not appear to have any style information associated with it. The document tree is shown below.

```

<?xml version="1.0" encoding="UTF-8" standalone="no" ?>
<arb:result xmlns:arb="urn::codeservice">
  <arb:document xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance" xsi:schemaLocation="urn::codeservice codeservice_result_V2.0.xsd">
    <header>Produced by CodeServer 5.7.4 (c) Datawell Oy</header>
    <body>
      <termsystem id="1.2.246.537.6.12.2012.341.2" begindate="2013-01-01T00:00:01" expirationdate="2099-12-31T23:59:59" lastmodifieddate="2016-11-14T06:06:30.21990" lastmodifiedby="Lehtonen, Santeri">
        <attribute type="longname" datatype="ST" language="fi">THL/Tietosisältö - Rokotustiedot</attribute>
        <attribute type="status" datatype="ST">1</attribute>
        <attribute type="codetype" datatype="ST">1</attribute>
        <attribute type="relatesto" datatype="ST">1.2.246.537.6.12.2012.341</attribute>
        <attribute type="relatestoname" datatype="ST">THL/Tietosisältö - Rokotustiedot</attribute>
        <attribute type="hierarchical" datatype="ST">1</attribute>
        <attribute type="Klassifikationsnamn_sv" datatype="ST" language="sv">THL/Informationsinnehåll Vaccinationsinformation</attribute>
        <attribute type="Luokituksen_peruste" datatype="ST"><p>4 Kanta-palveluissa viimeistään 1.9.2016 käytettävä koodisto, 1 tilastotuotannossa käytettävä koodisto</p></attribute>
        <attribute type="Luokituksen_OID" datatype="ST">1.2.246.537.6.12.2012.341</attribute>
      </termsystem>
    </body>
  </arb:document>
</arb:result>
  
```

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	Codetid	Abbreviat	ShortNam	LongName	ParentId	Hierarchy	BeginningD	ExpiringDat	LastModifie	LastModif	Status
2	1	Rokotteen	Rokotteen	Rokotteen ATC-luokka		0	01.01.2013	31.12.2099	14.11.2016	Lehtonen,	
3	10	Rokotukse	Rokotukse	Rokotuksen antaja		0	01.01.2013	31.12.2099	14.11.2016	Lehtonen,	
4	11	Rokotukse	Rokotukse	Rokotuksen antajan palveluyksikkö		0	01.01.2013	31.12.2099	14.11.2016	Lehtonen,	
5	12	Rokotteen	Rokotteen	Rokotteenantopäivämäärä		0	01.01.2013	31.12.2099	14.11.2016	Lehtonen,	
6	13	Rokotukse	Rokotukse	Rokotuksen hättävaiikutus		0	01.01.2013	31.12.2099	14.11.2016	Lehtonen,	
7	14	Rokotukse	Rokotukse	Rokotuksen hättävaiikutuksen kuvaus	999	1	01.01.2013	31.12.2014	14.11.2016	Lehtonen,	
8	15	Päivämäärä	Päivämäärä	Päivämäärä, jolloin hättävaiikutus todettu		0	01.01.2013	31.12.2099	14.11.2016	Lehtonen,	
9	16	Lisätieto	Lisätieto	Lisätieto		0	01.01.2013	31.12.2099	14.11.2016	Lehtonen,	
10	17	Tiedon lähde	Tiedon lähde	Tiedon lähde		0	01.01.2013	31.12.2099	14.11.2016	Lehtonen,	

Tiedosto Muokkaa Muotoile Näytä Ohje

```

CodeId;Abbreviation;ShortName;LongName;ParentId;HierarchyLevel;BeginningDate;ExpiringDate;LastModified
1;Rokotteen ATC-luokka;Rokotteen ATC-luokka;Rokotteen ATC-luokka;;0;01.01.2013;31.12.2099;14.11.2016;L
10;Rokotuksen antaja;Rokotuksen antaja;Rokotuksen antaja;;0;01.01.2013;31.12.2099;14.11.2016;Lehtonen,
11;Rokotuksen antajan palveluyksikkö;Rokotuksen antajan palveluyksikkö;Rokotuksen antajan palveluyksik
12;Rokotteenantopäivämäärä;Rokotteenantopäivämäärä;Rokotteenantopäivämäärä;;0;01.01.2013;31.12.2099;14
13;Rokotuksen hättävaiikutus;Rokotuksen hättävaiikutus;Rokotuksen hättävaiikutus;;0;01.01.2013;31.12.2
14;Rokotuksen hättävaiikutuksen kuvaus;Rokotuksen hättävaiikutuksen kuvaus;Rokotuksen hättävaiikutukse
  
```

Tietorakenteiden katselu Termetassa

ASIAKIRJARAKENNE
Hoidon tarpeen arvioinnin merkintä

Versio: 10002

OID: 1.2.246.537.81.102.10002

Tila: VALMIS

Käyttötarkoitus: Kansallinen tietotuotanto
Kanta-palvelujen potilastiedot

Palvelu-/Erikoisalaryhmä: Ensihoito ja päivystys
Perusterveydenhuolto
Suun terveydenhuolto

Sisältöryhmä: Hoidon suunnittelu, järjestäminen ja jatku

Asiakirjatyyppi: Merkintä

Määritelmä: Hoidon tarpeen arvioinnin merkintä -asiakirjarakenne kuvaa perusterveydenhuollon suun terveydenhuollon ja 116117-päivystysapupalvelun hoidon tarpeen arviointia koskevat tietosisältörakenteet.

Asiakirjarakennemäärittely Muutoshistoria Ohjeet

1 + Hoidon tarpeen arviointi Hoidon tarpeen arviointi (TK) 1

Laajenna kaikki

- Alussa näkyy rakenteen **yleiset tiedot**
- Niiden alla on 3 välilehteä
 - **Asiakirjarakennemäärittelystä**
 - Löytyy itse tietorakenne
 - Oletuksena rakenne suljettu
 - Avataan **Laajenna kaikki** kohdasta
 - tai voi avata rivi kerrallaan **+:sta**

Asiakirjarakenteen / Tietokomponentin rakenne 1/3

Asiakirjarakennemäärittely Muutoshistoria Ohjeet

1	—	Lääkitysasiakirjojen yhteiset tiedot	Lääkitysasiakirjojen yhteiset tiedot (TK)	PAKOLLINEN	1	Sulje kaikki
2	—	Lääkitysasiakirjan perustiedot	Lääkitysasiakirjan perustiedot (TK)	PAKOLLINEN	2	
3		Asiakirjan tunniste	Tunnus	PAKOLLINEN	3	
4		Alkuperäisen asiakirjan tunniste				
5		Asiakirjan versio				
6		Asiakirjan luontiajankohta				
7		Reseptisanoman tyyppi				
8	+	Potilaan yksilöintitiedot				

- Tietorakenteessa tietokentät näkyvät riveinä
- Alitietokomponentit voivat näkyä avattuina tai suljettuina

- Avatut voi sulkea rivin edessä **-:sta** tai kaikki kerralla **Sulje kaikki** olevasta tekstistä
- Suljetut voi avata rivin edessä olevasta **+:sta** tai kaikki kerralla **Laajenna kaikki** tekstistä (kuvassa olisi **Sulje kaikki** tekstin kohdalla)

Asiakirjarakenteen / Tietokomponentin rakenne 2/3

- Tietokenttien rivitietona näky

- Kentän nimi**

- Tietotyyppi**

- Toistuvuus**

(kuvassa ei toistuvuus)

- Pakollisuus**

- Kentän id**

(rivin lopussa – rivin alussa oleva numero on vain rivin järjestysnumero)

- Kun tietokenttä on tietokomponentin otsikkorivi tietotyyppinä näytetään **tietokomponentin nimi** ja sen perässä **”(TK)”**

Asiakirjarakennemäärittely			Muutoshistoria	Ohjeet		
1	–	Lääkitysasiakirjojen yhteiset tiedot	Lääkitysasiakirjojen yhteiset tiedot (TK)	PAKOLLINEN	1	
2	–	Lääkitysasiakirjan perustiedot	Lääkitysasiakirjan perustiedot (TK)	PAKOLLINEN	2	
3		Asiakirjan tunniste	Tunnus	PAKOLLINEN	3	
4		Alkuperäisen asiakirjan tunniste	Tunnus	PAKOLLINEN	4	
5		Asiakirjan versio	Kokonaisluku	PAKOLLINEN	5	
6		Asiakirjan luontiajankohda	Hetki	PAKOLLINEN	6	
7		Reseptinoman tyyppi	Koodi	PAKOLLINEN	7	
8	+	Potilaan yksilöintitiedot	Potilaan yksilöintitiedot (TK)	PAKOLLINEN	11	

Asiakirjarakenteen / Tietokomponentin rakenne 3/3

Asiakirjarakennemäärittely

Muutoshistoria

Ohjeet

1

Hoidon tarpeen arviointi

Hoidon tarpeen
arviointi (TK)

2

Seurantatunnus

Tunnus

PAKOLLINEN

Tietokentän nimi:	Seurantatunnus
Tiedon esitysmuoto:	Tunnus
Tietokentän näyttäminen:	Normaali
Toistuva:	Ei
Pakollinen:	Kyllä
Valtakunnallisesti tilastoitava tieto:	Kyllä
Selite:	Kenttään kirjataan asiakkaalle tai potilaalle tehdyn hoidon tarpeen arviointi y tunniste.
Toteutusohje:	Oletusarvo: Järjestelmä tuottaa aina OID-tunnisteen.
Kentän OID:	1.2.246.537.81.102.2
Tietokomponentin kentän OID:	1.2.246.537.80.22.1

- **Tietokentän tiedot** (attribuutit) saa esiin klikkaamalla tietokentän nimeä
 - Listalla näytetään vain ne attribuutit, joihin on kirjattu tietoa

Tietorakenteiden lataus Termetasta 1/3 (export)

SUOMEKSI PÅ SVENSKA

Kanta

Etusivu / Tietokomponentit / Hoidon tarpeen arviointi

← Takaisin

Lataa Excel

Lataa .schema

TIETOKOMPONENTTI

Hoidon tarpeen arviointi

Tietokomponentin versio:

OID:

- Termetasta saa **ladattua tietorakenteet** 2 muodossa
 - **Excel-tiedostona**
 - **JSON skeemana**
- Lataus tapahtuu oikeassa yläkulmassa olevia painikkeita klikkaamalla

Tietorakenteiden lataus Termetasta 2/3 (export)

- **JSON-skeema**

- JSON-skeema **noudattaa** Sosmetaan määriteltyä **sosiaalihuollon skeemamäärittelyä**
- On terveydenhuollossa ”kompromissi” kone-luettavasta latausmuodosta
- CDA- tai FHIR- määrittelyt tehdään jatkossakin ”käsiyönä” (Kela)

```
ab0b3efa-8dcd-422c-bf7e-227cd4d0088d.json – Muistio
Tiedosto Muokkaa Muotoile Näytä Ohje
{
  "$schema": "http://json-schema.org/draft-07/schema#",
  "title": "\u0027Hoidon tarpeen arviointi\u0027 JSON schema",
  "type": "object",
  "additionalProperties": false,
  "termeta": {
    "title": "\u0027Hoidon tarpeen arviointi\u0027 JSON schema",
    "status": "Testissä",
    "version": "10001",
    "oid": "1.2.246.537.81.102.10001",
    "intendedUsage": [],
    "serviceOrSpecialtyGroup": [],
    "type": "Merkintä"
  },
  "required": [
    "hoidon_tarpeen_arviointi"
  ],
  "properties": {
    "hoidon_tarpeen_arviointi": {
      "type": "object",
      "additionalProperties": false,
      "termeta": {
        "title": "\u0027Hoidon tarpeen arviointi\u0027 JSON schema",
        "status": "Testissä",
        "version": "10001",

```


Tietorakenteiden lataus Termetasta 3/3 (export)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
1	Metatiedot														
17	Kentät														
18															
19	Kentä	Syvyys	Nimi	Otsikko	Tietokentä	Esitysmuoto	Näyt	Toist	Pako	Valta	Toteutusohje	Fraasi	Luokitus	Luokituksen tunnus	Luokituslinkki
20	1	1	Hoidon tarpeen arviointi		Normaali	Hoidon	T								
21	2	2	Seurantatunnus		Normaali	Tunnus			P	T	Oletusarvo: Järjestelmä tuottaa aina OID-				
22	3	2	Yhteydenotto päivä ja -kellonaika		Normaali	Hetki	T		P	T	Oletusarvo: Tietojärjestelmä voi tuottaa				
23	4	2	Hoidon tarpeen arvioimis päivä ja kellonaika		Normaali	Hetki	T		P	T	Oletusarvo: Tietojärjestelmä voi tuottaa				
24	5	2	Kontaktin perustiedot		Normaali	Kontaktin	T		P	T					
25	6	3	Yhteystapa		Normaali	Koodi	T		P	T	Oletusarvo: Tietojärjestelmä voi tuottaa		Hilmo - Yhteystapa	1.2.246.537.6.127	.kanta.fi/codeserver
26	7	3	Käynnin luonne		Normaali	Koodi	T		P	T	Oletusarvo: Tietojärjestelmä voi tuottaa		luonne	1.2.246.537.6.124	.kanta.fi/codeserver
27	8	3	Ammattihenkilö		Normaali	A									
28	9	4	Sukunimi		Normaali	N									
29	10	4	Etunimet		Normaali	N									
30	11	4	Rekisteröintitunnus		Normaali	T									
31	12	4	Henkilötunnus		Normaali	T									
32	25	4	Ammattioikeus		Normaali	K									
33	13	4	Ammatti		Normaali	K									
34	14	2	Oirearvio		Normaali	O									
35	15	3	Yhteydenoton syy		Normaali	K									
36	16	3	Arvio oireen alkamis päivästä		Normaali	P									
37	17	3	Oireen alkamis päivän tarkkuus		Normaali	K									
38	18	3	Arvio oireen alkamis ajasta		Normaali	A									
39	19	3	Ammattihenkilön arvio hoidon syystä		Normaali	K									
40	20	3	Hoidon tarpeen arvioinnin tulos		Normaali	K									
41	21	3	Vastaanottava palvelunantaja		Normaali	K									
42	22	2	Esitiedot asiakkaan tai potilaan kertomana		Normaali	T									
43	23	2	Yleinen toimintakyky		Normaali	K									
	Hoidon tarpeen arvioinnin me...														

- Tietorakenteet saa ladattua myös **Excel-tiedostona** (kuvassa rivikorkeutta ja sarakeleveyksiä muokattu)
 - Sisältää samat tiedot kuin Termeta käyttöliittymä
 - Poikkeaa jonkin verran Koodistopalvelimen excel-muodosta
 - Export-excelissä näkyy **koko rakenne hierarkisena**

Tietorakenteiden lataus Termetaan (import)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	Kent	Syvy	Nimi	Otsikko	Tiet	Esitys	Näy	Tois	Pak	Valt	Toteutusohje
2	228	0	Lukituksen, varausten ja niiden purkujen tiedot		LB						
3	251	1	Kirjauksen selitys		ST	T			EP		Pakollisuuden ehto: pakollinen, kun Codeld 166 Reseptisanoman tyyppi on 4
4	252	1	Kirjauksen ajankohta		TS	T			P		Oletusarvo: oletusarvona kirjauspäivä ja aika, käyttäjä ei voi muuttaa
5	226	0	Uusimispyynnön lisätiedot		LB						
6	261	1	Uusittavan käytössä olevan lääkkeen tunniste		II	F			P		CDA kentän nimi (ja kenttäkoodi): määrätyn lääkkeen yksilöivä tunniste (160
7	262	1	Uusittavan lääkkeen lääkejatku...		INT	F			P		CDA kentän nimi (ja kenttäkoodi): määrätyn lääkkeen yksilöivä tunniste (160
8	263	1	Uusittavan lääkemääräyksen tunr								
9	264	1	Uusittavan lääkemääräyksen vers								
10	265	1	Uusittavan lääkemääräyksen valn								
11	266	1	Uusittavan lääkemääräyksen mää								
12	267	1	Uusittavan lääkemääräyksen mää								
13	268	1	Pyynnön vastaanottavan organisa								
14	269	1	Pyynnön vastaanottavan organisa								
15	270	1	Suostumus muiden lääkemääräys								
16	271	1	Potilaan matkapuhelinnumero								
17	272	1	Kirjaajan antama viesti								

- Termetaan voi myös **tuoda tietokomponentteja excel-rakenteella** (asiakirjat tehtävä Termetassa "käsityönä")
 - Import-excelin **rakenne lähes sama kuin export**
 - Useita komponentteja voi olla yhdessä excelissä
 - **Hierarkiaa ei** kuitenkaan **ole**
 - Komponentin syvyys on 0, tietokenttien 1
- Tehty **konversio**-excel myös **KP-muotoisille** excel-tiedostoille

Tietorakennekehitystyö jatkossa

Tietorakenteiden kehittäminen 1/3

- **Tietorakenteita määritellään** jatkossa ensisijaisesti **tietokomponenttipohjaisesti**
 - Uusissa tietorakenteissa **hyödynnetään** mahdollisuuksien mukaan **olemassa olevia tietokomponentteja** (myös Sosmetassa julkaistuja)
 - Tarvittaessa niiden rakenteita täydentäen
- **Uudet rakenteet ”pilkotaan” tietokomponenteiksi**
 - Tavoitteena mahdollisimman ”yleiskäytettävät” komponentit, mutta voi olla myös ”sisältöspesifejä” (”kertakäyttöisiä”) komponentteja
 - Myös asiakirjakohtaiset tietokentät silti mahdollisia jatkossakin

Tietorakenteiden kehittäminen 2/3

- Nykyisen kaltaisia **suuria tietosisältöjä ei tavoitella**
 - **Erillisinä asiakirjoina** tallennettavat tietorakenteet (mm. lomakkeet) kuvataan itsenäisinä **asiakirjoina** (esim. A-todistus, B-lausunto)
 - Kerralla kirjattavat **sisältökokonaisuudet** pyritään kuvaamaan pienehköinä (asiakirja)**merkintöinä** ja/tai **tietokomponenttiryhminä** (esim. tupakointi, Hoidon tarpeen arviointi)
 - Eri tilanteissa **kirjattavia kokonaisuuksia** pyritään ensisijaisesti kuvaamaan **toimintamalleissa** ja/tai **kirjaamisoppaissa** ”merkintöjen **kokoelmina**” (esim. lastenneuvolan ikäkausitarkastus)

Tietorakenteiden kehittäminen 3/3

- Tavoitteena myös mahdollisimman hyvä **kansainvälinen yhteensopivuus** (tinkimättä silti kansallisista tarpeista)
 - Pyritään **huomioimaan** (ja hyödyntämään) muualla tehdyt
 - **kansainväliset määrittelyt**
 - **paikalliset määrittelyt**
- niiltä osin, kuin ne **soveltuvat kansallisiksi** määrittelyiksi
 - Esim. EU (Patient summary, Prescription), FHIR, SNOMED CT, OpenEHR
- Muualla tehdyt määrittelyt voidaan lukea sisään Termetaan, kun ne tuotetaan excel-tiedostoksi (Import-excel)

Tietokomponenttipohjainen kehitystyö 1/3

- Tietorakenteita pyritään valmistelemaan ja **julkaisemaan ”pieninä kokonaisuuksina”**
 - n. 1-10 **asiakirjarakennetta** sekä **niihin liittyvät** uudet tai päivitettyt **tietokomponentit** kerralla
- Rakenteisten **tietojen tallennus Kantaan** voisikin jatkossa tapahtua **tietokomponenttipohjaisesti / merkintöinä**
 - Aluksi asiakirjojen osana - myöhemmin ehkä myös itsenäisinä rakenteina

Tietokomponenttipohjainen kehitystyö 2/3

- Tietorakenteet **julkaistaan kommentointia varten**
”Testissä”-tilaisina (n. 1 kk kommentointiaika)
 - Jo sitä ennen rakenteet voidaan julkaista tutustuttavaksi
”Testissä-luonnoksina”
 - **Kommentointi** järjestetään **kootusti** (Webropol-kyselynä)
 - Palautetta voi kommentoinnin jälkeen antaa Termetan ”Palaute”-toiminnolla
- Rakenteet **hyväksytään Koodistopalvelu-prosessin** mukaan
- **Hyväksytyt** rakenteet julkaistaan **”Valmis”-tilaisina**
 - Huom. Rakenne voi olla ”Valmis”, vaikka sillä ei olisi ”Kanta-aikataulua” mm. jos rakennetta käytetään kansallisissa rekistereissä tai tilastoissa (mm. Hilmot)

Tietokomponenttipohjainen kehitystyö 3/3

- **Tietorakenteita voi valmistella** THL:lle hyväksyttäväksi valtakunnallisiksi rakenteiksi **myös muut**
 - Suunnitelluista tietorakennekokonaisuuksista kannattaa ottaa **yhteyttä jo työn aloituksen yhteydessä** (esim. Termetan Palaute toiminnolla) työn priorisoinnin arvioimiseksi
 - Samalla voidaan sopia myös tarvittavasta THL:n ohjauksesta
 - Ehdotetut **rakenteet** tulee työstää **Termetan export-excel** rakenteeseen
 - Tarkemmat ohjeet (ja excel-pohjan) saa yhteydenoton jälkeen
 - Valmisteltu ehdotettu **rakenne tarkistetaan ja hyväksytään Koodistopalveluprosessin mukaan** (kuten THL valmisteleva rakenne)

Termeta julkaisujen kehityspolku

Tietokomponenttipohjainen määrittely

- Terveydenhuollon tietokomponenttien määrittely aloitettiin 2019 työstämällä luonnokset **15 ”Terveystottumusten” tietokomponentista**,
 - jotka julkaistiin excel-luonnoksina 2020
 - joita käytettiin useiden **tietosisältömäärittelyiden osana** mm.
 - **Työterveyshuolto**
 - **Opiskeluterveydenhuolto**
 - **Lastenneuvolan ja kouluterveydenhuollon tietosisältö**
 - **Raskausaika (useita sisältöjä)**
 - **Psykiatria ja mielenterveys- ja päihdetyö**

Terveystottumusten tietokomponentit 2020

Tupakka- ja nikotiini-
tuotteiden käyttö

Päihteiden
käyttö

Uni- ja lepo-
tottumukset

Liikunta-
tottumukset

Ravitsemus
tottumukset

Passiivinen
tupakointi

Päihde-
kohtainen
käyttö

Liikunta-
liikunta-
lajeittain

Ruoka-aineiden
käyttö

Tupakkatuote-
kohtainen
käyttö

Riippuvuuden
arviointi

Testi-
yhteen-
veto

Neuvonta ja
ohjaus

Ravintolisien ja
luontaistuot-
teiden käyttö

**Yleiset/yhteiset
tietokomponentit**

-t
Testin osa-
kokonaisuus

Termetan sisältöjen kehittämispolku 1

- 1. Termetassa (15.11.2022) julkaistu ”kokonaisuus” oli ***Hoidon tarpeen arvioinnin merkintä*** ja siihen liittyvät 8 tietokomponenttia
- Kommentoitavina 17.10.-18.11.2022
 - **2020 (excel-)luonnoksina julkaistuista tietokomponenteista**
 - **Tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön** merkintä ja sen tietokomponentit (6 kpl) – Julkaisu 2/2023
 - **Lääkityslistan (2025) lääkemerkintöjen** rakenteet
 - **Lääkemääräys** ja **Lääkkeen toimitus** asiakirjarakenteet ja niiden komponentit (24 kpl) – Julkaisu 3/2023

Termetan sisältöjen kehittämisspolku 2

- **Työn alla ovat** (2022-2023)
 - **Toimintakykymerkinnän** tietosisällöt
 - Päivitetään Sosmetassa julkaistu asiakirjarakenne (Sosmetaan – 3/2023)
 - Päivitetään Koodistopalvelimella julkaistu tietosisältö ja julkaistaan Termetassa (ei päivitetä Koodistopalvelimelle – 4/2023)
 - **Lääkityslistan loput tietorakenteet** (4/2023)
 - mm. uusimispyyntö ja sen käsittely, tulosteet, kuvailutietojen haku
 - **Päihteiden käytön** tietokomponentit
 - Päivitetään 2020 julkaistut excel-luonnokset
 - **Laboratoriotutkimusten** tietosisällöt
 - Julkaistaan **Koodistopalvelimella julkaisun rinnalla/lisäksi**

Termetan sisältöjen kehittämisspolku 3

- **Työstämistä odottaa mm.**
 - Loput **Terveystottumus** tietokomponentit (syksy 2023?)
 - Ja **niitä käyttävien tietosisältöjen päivittäminen** (ei aikataulua)
 - (ja pilkkominen pienemmiksi ”merkinnöiksi”)
 - **Tiedonhallintapalvelun keskeisten terveystietojen** päivitys
 - Riippuu Kanta-kehityspolusta (ei aikataulua)
- **Muista projekteista tulossa mm. (2023?)**
 - **Hoidon seurannan** tietorakenteet
 - **Sähköisten lomakkeiden** harmonisointia
- **Rekisterien** tietosisältöjen vieminen Termetaan (2025 ?),
 - Edellyttää Termetan (pakollisuus käsittelyn) kehittämistä

Termetan sisältöjen kehittämispolku 4

- Muita **kehitysajatuksia tulee** eri puolilta
- mm. 2019 tehtiin alustavia hahmotelmia tarvittavista:
 - Tietokomponentti kokonaisuuksista (lihavoituna väripohjalla)
 - ja yksittäisistä tietokomponenteista
- Lista vaatii uudelleen **analysointia, täydennyksiä** ja **priorisointia**

MODULAARISTEN TIETOKOMPONENTTIEN YLÄTASON RYHMITTELYÄ			
Yleiset tiedot	Esitiedot / taustatiedot	Oireet, tutkimukset, hoidot	Nykytila (Status) / havainnot
Käynnin tiedot	Perintötekijät	"Ongelmat"	Statuslöydökset
Käynnin perustiedot	Suvun sairaudet	Diagnoosit / käyntisyöt	Kasvunseuranta (pit./paino)
Käynnin lisätiedot	Vanhempien kehitys	Ongelmat / tulokset	Pää- ja hermosto
		Oireet	Tuki- ja liikuntaelämä
			Iho
Potilaantiedot	Ympäristö	Riskitiedot	Sydän ja verenkierto
Perustiedot	Koti- ja perhe	Allergiat	Keuhkot ja hengitys
Muuttuvat tiedot	Sosiaaliset suhteet		Vatsa ja ruoansulatus
	Koulunkäynti ja opiskelu	Ennaltaehkäisy	Uro-genitaalit
	Työ- ja toimintaympäristö	Rokotukset	Silmät ja näkö
			Korvat ja kuulo
Läheisten tiedot		Tutkimukset	Suu ja hampaat
Perustiedot	Terveystottumukset	Labrat	Kilpirauhanen ja umpieritys
Muuttuvat tiedot	Ravitsemus	Kuvat	Psyykinen status
	Uni ja lepo	Fys.mittaukset	
	Liikunta	Testit ja arviointitulokset	Kasvu ja kehitys
	Median käyttö		Raskausaika (sikiö)
	Päihteet ja tupakka	Hoidot	Biologinen kehitys
	Suun terveys	Lääkehoito	- Neurologinen kehitys
	Seksuaaliterveys	Toimenpiteet	- Murrosiän kehitys
		Hoitotoimet	Psykososiaalinen kehitys
		Terapiat	
	Psyykinen terveys	Kuntoutus	Toimintakyky
Oma arvio terveydentilasta ?	Koettu hyvinvointi	Apuvälineet	
		Neuvonta ja ohjaus	

Termetan kehittämispolun priorisointi

- **Vanhoja kehitystarpeita on odottamassa** ja **uusia** tarpeita **tulee** ulkoa ja ”omasta kehitystyöstä”
 - **Kaikkea ei ehdi** (eikä kannatakaan) **tehdä**
- **Tietorakenteiden määrittely priorisoidaan**
 - Vanhat ja uudet **tarpeet kootaan ”kehitysjonoon”**
 - Kehitysehdotusten **tarpeellisuus**, tarvittava **työmäärä** ja **valmiudet** niiden **käyttöön ottoon** arvioidaan
 - Kehitysehdotukset **priorisoidaan toteutusjärjestykseen** ja pyritään aikatauluttamaan (mahdollisuuksien mukaan) – voidaan myös hylätä
- Priorisointi ja **kehitysjono** pyritään myös saamaan **näkyväksi**
 - Tämän työstäminen on vielä alkuvaiheessa – ja voi viedä ”hetken”

Termetan käytön koulutusta

Opettele käyttämään Termetaa!

- **Termetan käyttö on alkuvaiheessa – mutta laajenee**
 - Sisällöt lisääntyvät ”pikku hiljaa”
 - Tietosisältöjä on edelleen Koodistopalvelimella
 - **Termetaa** ja **Koodistopalvelinta** tulee käyttää vielä pitkään **rinnakkain**
 - Ja **koodistot** jäävätkin **Koodistopalvelimelle**
- **Siirtyminen** Koodistopalvelimen jakeluista **Termetaan** vaatii myös Termetan **käytön opettelemista ja koulutusta**
 - Termetaan on (toivottavasti) tulossa myös jatkokehitystä mm. tietokokonaisuuksien hallintaan ja tietorakenteiden välisten yhteyksien hallintaan (aikaisintaan 2024)

Kiitos!

heikki.virkkunen(at)thl.fi

**Termeta-jakelualusta löytyy
Osoitteesta:
www.termeta.fi**